

Cestou vývojového kontinua – podpora učitelů v osvojování formativního hodnocení – popis projektu

CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008248

Realizace projektu: Od 1. ledna 2019 do 31. prosince 2021 (3 roky)

Realizátor projektu: Lipka - školské zařízení pro environmentální vzdělávání Brno, příspěvková organizace

Partner projektu: NaZemi, z.s.

Cílová skupina: pedagogové základních škol. Zapojeno bude 20 pedagogů z osmi základních škol Jihomoravského a Olomouckého kraje.

Cíl projektu: Podpořit pedagogy v zavádění formativního hodnocení a využít přitom sadu kritérií vývojového kontinua rozvíjejícího kompetenci k odpovědnému chování vůči přírodě a lidem (součást klíčových kompetencí RVP). Dílčím cílem je pak zpřesnění kontinua na pozici pojmenovaných výstupů a příkladů dobré praxe (tzv. ukazatelů).

Dosažení cíle projektu: Vytvoření dvou formativních skupin a jejich pravidelná a dlouhodobá činnost. V rámci projektu budou probíhat setkávání těchto skupin, konference a podpora na zapojených školách. Dále budou vytvářeny materiály, které umožní přenesení nabitých zkušeností na další pedagogy a další školy.

V rámci projektu jsou uskutečňovány dvě podaktivity:

- a. Podpora formativních skupin
- b. Zpracování podkladů

A. Podpora formativních skupin (JMK a OLK)

Podpora probíhá na **třech úrovních**, základem je pravidelné **setkávání formativní skupiny**. Získané znalosti, dovednosti a porozumění jsou **přenášeny do výuky na zapojených školách** a na společná setkávání na **konferencích**. Schéma vyjadřuje tři úrovně podpory:

1. Podpora na školách

Pedagogové:

- propojují cíle z kontinua s vlastní výukou a s formativním hodnocením žáků;
- vybírají oblasti kontinua, jejichž rozvoji se budou věnovat;
- zjišťují naplnění stanovených výstupů - vymezují a posuzují tzv. důkazy o učení.

Na základě toho **si stanovují výukové cíle, plánují výukové lekce, stanovují kritéria hodnocení a způsoby podání zpětné vazby žákům**. V hodinách předávají žákům stále přesnější popisnou zpětnou vazbu a vedou žáky k sebehodnocení. Pravidelný pokrok žáků **zaznamenávají do deníků**.

Tento proces probíhá po celou dobu projektu. V prvním roce je práce pedagogů spíše testovací, v druhém roce již probíhá soustavně ve vybraných oblastech kontinua. Pedagogové se učí vést žáky k cílenému rozvoji a informovat je o tom. Ve třetím roce v tomto procesu pokračují, rozvíjejí další oblasti kompetence vymezené kontinuem. Současně se úspěšní pedagogové ve třetím roce stávají lídry a seznamují se svými výstupy ostatní kolegy ve škole.

Proces podporuje spolupráci mezi zapojenými pedagogy školy a **metodickým konzultantem** – na úrovni plánování, učení a závěrečné reflexe.

Setkávání probíhá s frekvencí cca 1x za 2 měsíce, po celou dobu projektu.

Učitelé společně ověřují účinnost zvolených výukových postupů, posuzují důkazy o učení. Pracují přitom také s nahrávkami a videonahrávkami, které postupně vznikají a jsou přenášeny na setkávání formativní skupiny. S jejich pořízením pomáhá metodický zároveň s učitelem spolupracuje, usnadňuje nastavené procesy, poskytuje mentorskou pomoc. Pomáhá také pedagogům s tvorbou příkladů a zpřesňováním výstupů kontinua, které průběžně vznikají, v menší míře v prvním a zejména pak ve druhém roce projektu. Tento proces probíhá po celou dobu projektu.

V prvním roce je práce pedagogů spíše testovací, **v druhém roce** již probíhá soustavně ve vybraných oblastech kontinua. Pedagogové se učí vést žáky k cílenému rozvoji a informovat je o tom. **Ve třetím roce** se úspěšní pedagogové ve třetím roce stávají **lídry** a seznamují se svými výstupy ostatní kolegy ve škole. V tomto procesu pokračují, rozvíjejí další oblasti kompetence vymezené kontinuem.

2. Setkávání formativních skupin

Na setkáních pedagogové sdílejí zkušenosti ze školní výuky, sladují pohledy na hodnocení, rozebírají zaváděné metody a přístupy a reflektují vybrané výukové lekce. Postupně se věnují nácvikům klíčových technik – stanovování cílů, kritérií, poskytování popisné zpětné vazby, rozebírání a stanovování důkazů o učení.

Setkávání probíhá s frekvencí cca 1x za 2 měsíce, po celou dobu projektu. Délka jednoho setkání je 2-4 hod.

V prvním roce projektu převažuje moderace, nácvik technik a sdílení zkušeností z jejich zkoušení. Současně si pedagogové tvoří plán propojení kontinua s praxí na druhý školní rok. V dalších letech převládá reflexe výukových hodin, sdílení nahrávek, videonahrávek a postupně tvorba příkladů dobré praxe a vyhodnocování podkladů.

Členy formativní skupiny jsou kromě pedagogů také **konzultanti a vedoucí formativní skupiny**. V případě potřeby jsou přizváni i **odborný garant, metodik kontinua a odborní pracovníci – lektoři**. Klíčovým prvkem umožňující fungování formativních skupin je bezpečné prostředí pro všechny účastníky, s jasnými pravidly umožňující sdílení dosažených výstupů a důsledné dodržování popisné zpětné vazby.

3. Konference

Členové obou formativních skupin sdílí svoje zkušenosti na konferencích. Současně se zde pravidelně potkávají s odborným garantem, který se věnuje jejich posunu v oblasti formativního hodnocení a vede je procesem moderace. Potkávají se zde s dalšími odbornými pracovníky – lektory a metodikem kontinua, který je obdobně vede procesem zpřesňování a tvorby ukazatelů (příkladů pro jednotlivé hladiny) kontinua. Konference probíhají v tomto časovém plánu:

1. konference – 22.–24. 3. 2019 (třídenní) – věnovaná mapování postojů k hodnocení, vzdělávání
2. konference – listopad 2019 (dvoudenní) – sdílení plánů a zkušeností pro další fázi
3. konference – listopad 2020 (jednodenní) – sdílení zkušeností, příprava na šíření, výstupy
4. konference – listopad 2021 (jednodenní) – závěrečná, představení veřejnosti

Konference jsou, s výjimkou poslední, určeny pouze pro členy dvou formativních skupin. Tříleté období projektu rozdělují na 4 fáze, které se liší tím, jaké procesy podpory převažují:

Jednotlivé fáze projektu kladou požadavky na **podporu ze strany vedení školy**. V první fázi je to zejména umožnění schůzek s metodickými konzultanty na škole, možnost natáčení ve vyučování a prostor pro účast pedagogů na setkáních. Ve druhé pak **úprava organizace vyučování, díky níž získají zapojení pedagogové čas pro pravidelné setkávání poskytující prostor pro diskuzi o pedagogických záležitostech**. Ve třetí fázi může být tato úprava rozšířena o další zájemce z řad pedagogů.

B. Zpracování podkladů

Způsob práce:

Zpracování podkladů v rozsahu a kvalitě dané specifickými pravidly výzvy a požadavky ČŠI **bude navázáno na podporu formativních skupin. Mimo povinný rozsah se bude jednat také o upravené a obohacené vývojové kontinuum.**

Podklady budou vznikat na všech úrovních, tedy na konferencích, ve školách i na setkávání skupin. Procházejí však přes formativní skupinu, kde bude vyhodnocena jejich další použitelnost.

Mimo členy formativní skupiny se na nastavení procesu získávání výstupů podílí ve větší míře **redaktor, určuje rozsah a ručí za jazykovou správnost textů. Po odborné stránce na úroveň textů a dalších výstupů dohlíží odborný garant, který ručí za odbornou správnost, na úpravu kontinua jeho metodik.** Na zpracování videí a dalších výstupů a jejich umístování na web se podílí IT pracovník. Zpracování videonahrávek (střih, úprava hlasitosti) z hodin byla předběžně dohodnuta s pracovníky Katedry technické a informační výchovy Pedagogické fakulty MU Brno (pozice střihač).

Výstupy budou obsahovat zprávy z činnosti formativních skupin, **otevřené databanky** námětů z výuky, příkladů dobré praxe, videonahrávek, souborů materiálů v digitální podobě, návrhy struktury a obsahu DVPP z oblasti formativního hodnocení. Materiály budou kvalitou i po odborné stránce v souladu se specifickými pravidly výzvy. Jejich dotváření bude probíhat v součinnosti s ČŠI, skrze vedoucí formativních skupin. Zde budou také v průběhu realizace projektu prezentovány a diskutovány. Finální výstupy budou opatřeny posudkem odborného garanta. Výstupem bude dále upravované kontinuum opatřené příklady (ukazateli) z různých předmětů, které bude garantovat jeho metodik.

Získané výstupy budou umístěny na web a využívány pro další práci s oblastí formativního hodnocení.

Většina podkladů pro výstupy vzniká ve druhé fázi projektu, kdy pedagogové mají nejširší a nejsystematičtější záběr práce s formativním hodnocením a cíli vývojového kontinua. Zpracování těchto podkladů potom probíhá ve třetí fázi projektu. Pro některé výstupy (charakteristiky podmínek pro zavádění FH, monitorování zavádění procesů moderace) budou nicméně podklady vznikat již v prvním roce projektu.